

Sygn. akt III AUa 770/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek (spr.) SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Katarzyna Kaźmierczak

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2015 r. w Szczecinie

sprawy M. H.

przeciwko Dyrektorowi Wojskowego Biura Emerytalnego w S.

o wymiar renty inwalidzkiej

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 12 czerwca 2012 r. sygn. akt VI U 1869/11

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie od dnia 16 lutego 2012 roku i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie VI Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSO del. Beata Górską SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek

Sygn. akt III AUa 770/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 września 2011 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. odmówił M. H. przyjęcia do podstawy wymiaru jego renty inwalidzkiej uposażenia innego niż w decyzji o przyznaniu tego świadczenia i ponownego ustalenia wysokości należnej mu wojskowej renty inwalidzkiej, podwyższenia wskaźnika świadczenia przyjętego w decyzji z dnia 5 lutego 1992 roku w wysokości 116,27%, , ponownego ustalenia wskaźnika dodatków o charakterze stałym i miesięcznej równowartości nagrody rocznej oraz wydania decyzji o podwyższeniu tego wskaźnika, wydania decyzji o zmianie wysokości jego świadczenia od dnia 1 stycznia 2009 roku z uwagi na obniżenie skali podatku dochodowego od osób fizycznych z 19% na 18%.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, domagając się naliczenia wysokości renty z uposażenia na stanowisku dowódcy zespołu, które pełnił od 14 września 1984 roku przed wypadkiem związanym z pełnieniem służby wojskowej oraz podwyższenie błędnie ustalonej wysokości wskaźnika świadczenia w decyzjach od dnia zwolnienia na podstawie obwieszczenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 czerwca 1990 roku, z dnia 6 sierpnia 1990 roku, z dnia 14 listopada 1990 roku oraz rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 18 listopada 1994 roku. Dalej ubezpieczony wniósł o wydanie decyzji o przyznaniu wojskowej renty inwalidzkiej – zmiennej z dnia 13 grudnia 1996 roku lub zmianę poprzedniej, zmieniającej procentowy współczynnik kwot dodatków o charakterze stałym i miesięczną równowartość nagrody rocznej lub premii uposażenia zasadniczego z właściwym dodatkiem specjalnym i premia za miesiąc maj 1990 roku który był wyższy niż w miesiącu kwietniu 1990 roku. Ubezpieczony wniósł także o wydanie decyzji zwiększającej jego świadczenia rentowe od 1 stycznia 2009 roku na skutek obniżenia skali podatkowej z 19% na 18 %.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wnioskodawcy w całości oraz zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie oraz zasądził od ubezpieczonego M. H. na rzecz Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. kwotę 60 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji ustalił, że M. H., urodzony w dniu (...), jako żołnierz zawodowy uległ wypadkom (w dniu 24 maja 1984 roku i w dniu 19 kwietnia 1988 roku), które - decyzją szefa Sztabu Wojskowego - uznane zostały za pozostające w związku ze służbą wojskową. Rozkazem personalnym z dnia 2 maja 1990 r. M. H. został zwolniony z zawodowej służby wojskowej i przeniesiony został do rezerwy z powodu ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do zawodowej służby wojskowej.

Na dzień 2 maja 1990 r. organ rentowy ustalił wnioskodawcy wysługę lat w wymiarze 7 lat 8 miesięcy i 13 dni. Na ostatnio zajmowanym przez ubezpieczonego stanowisku służbowym, na które został on przeniesiony po wypadkach (od 20 grudnia 1989 r.), tj. dowódcy zespołu montażu 2 bat. technicznej, przysługiwało mu uposażenie w łącznej kwocie 990.156 zł (uposażenie według stopnia wojskowego - starszego chorążego - 10 lat wysługi w kwocie 358.000 zł, uposażenie wg stanowiska służbowego w grupie 26 szczebel 5 - 407.000 zł, dodatek za I klasę SW - 42.700 zł oraz dodatek specjalny - 106.756 zł, nagroda roczna - 75.700 zł).

Decyzją Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 19 września 1990 r. M. H. nabył prawo do wojskowej renty inwalidzkiej trzeciej grupy inwalidów od dnia 1 lipca 1990 r., z ustaleniem, iż inwalidztwo nie pozostaje w związku ze służbą wojskową.

Podstawę wymiaru renty stanowiła kwota 1.225.615 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że na powyższą kwotę składała się kwota z tytułu inwalidztwa trzeciej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia powstałego wskutek wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wojskową, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze w wysokości 674.088 zł tj. 55% podstawy wymiaru oraz kwota 122.562 zł zwiększenie o 10% podstawy wymiaru wobec osiągnięcia 10 lat wysługi emerytalnej z tytułu służby wojskowej. Wysokość świadczenia wyniosła 796.650 zł.

Wyrokiem z dnia 14 lutego 1991 r. w sprawie sygn. akt VI U 1258/90 Sąd Wojewódzki – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego i przyznał M. H. prawo do renty inwalidzkiej trzeciej grupy w związku ze służbą wojskową poczynając od dnia 2 maja 1990 r.

Decyzją z dnia 16 maja 1991 roku Wojskowe Biuro Emerytalne w S. ustaliło M. H. od dnia 1 lipca 1990 roku prawo do wojskowej renty inwalidzkiej (w związku ze służbą wojskową). Podstawę wymiaru renty ustalono na dzień 1 lipca 1990 r. na kwotę 1.225.615 zł, na dzień 1 października 1990 r. na kwotę 1.517.434 zł oraz na dzień 1 stycznia 1991 r. na kwotę 2.325.348 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że na powyższe kwoty składała się kwota z tytułu inwalidztwa

trzeciej grupy inwalidów powstałego wskutek wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wojskową z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze w wysokości 65% podstawy wymiaru oraz zwiększenie o 10% podstawy wymiaru wobec osiągnięcia 10 lat wysługi emerytalnej z tytułu służby wojskowej. Wysokość świadczenia wyniosła 919.300 zł od dnia 1 lipca 1990 r., 1.138.100 zł od 1 października 1990 r. oraz 1.744.100 zł od 1 stycznia 1991 r. (plus dodatek rodzinny 230.000 zł) Organ rentowy przyznał ubezpieczonemu wyrównanie w kwocie 1.986.230 zł.

Ubezpieczony odwołał się od powyższej decyzji, wnosząc o ustalenie, iż przysługuje mu prawo do wojskowej renty inwalidzkiej w związku ze służbą wojskową w wysokości 75% podstawy wymiaru.

Decyzją zamienną z dnia 14 listopada 1991 roku Wojskowe Biuro Emerytalne w S. ustaliło ubezpieczonemu prawo do wojskowej renty inwalidzkiej w wysokości wynoszącej na dzień 1 stycznia 1991 r. 1.976.546 zł (plus dodatek rodzinny- 272.000 zł) Podstawę wymiaru renty ustalono na dzień 1 stycznia 1991 r. na kwotę 2.325.348 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że na kwotę podstawy wymiaru świadczenia składa się kwota z tytułu inwalidztwa trzeciej grupy inwalidów powstałego wskutek wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą wojskową z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze w wysokości 75% podstawy wymiaru oraz zwiększenie o 10% podstawy wymiaru wobec osiągnięcia 10 lat wysługi emerytalnej z tytułu służby wojskowej. Organ rentowy przyznał ubezpieczonemu wyrównanie w kwocie 3.380.400 zł.

Następnie kolejnymi decyzjami organ rentowy dokonywał podwyższenia renty wojskowej.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych organ rentowy działając w oparciu o art. 53 tejże ustawy dokonał rewaloryzacji przysługującej ubezpieczonemu renty wojskowej. Do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto - według stawek obowiązujących w dniu wejście ustawy - uposażenie za stopień wojskowy - starszy chorąży po 10 latach wysługi wojskowej – 2.480.000 zł, uposażenie za stanowisko służbowe przy uwzględnieniu taryfikacji wg grupy U-26 – 2.870.000 zł oraz odtworzoną kwotę dodatków o charakterze stałym i miesięczną równowartość nagrody rocznej lub premii, która stanowi 29,42% uposażenia zasadniczego i wynosi 1.573.970 zł. Tak ustalona podstawa wymiaru zrewaloryzowanego świadczenia wyniosła łącznie 6.923.970 zł. Organ rentowy ustalając wysokość zrewaloryzowanego świadczenia przyjął procentowy wymiar wojskowej renty inwalidzkiej wynoszący 50%. Na powyższy wymiar świadczenia składa się 40% wobec zaliczenia M. H. do III grupy inwalidów i 10% z tytułu inwalidztwa uzasadniającego przyznanie świadczenia odszkodowawczego. Wysokość przysługującej zrewaloryzowanej renty inwalidzkiej wyniosła 3.461.985 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zachowano kwotę dotychczasowego świadczenia do czasu, gdy nowa jego wysokość w wyniku waloryzacji przekroczy kwotę 4.339.244 zł.

Kolejną decyzją z dnia 3 czerwca 1994 r. organ rentowy dokonał waloryzacji wojskowej renty inwalidzkiej ubezpieczonego. Do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto - według stawek obowiązujących w dniu 1 czerwca 1994 r. - uposażenie za stopień wojskowy - starszy chorąży po 10 latach wysługi wojskowej – 3.030.000 zł, uposażenie za stanowisko służbowe przy uwzględnieniu taryfikacji według grupy U-26 – 3.380.000 zł oraz odtworzoną kwotę dodatków o charakterze stałym i miesięczną równowartość nagrody rocznej lub premii, która stanowi 29,42% uposażenia zasadniczego i wynosi 1.885.822 zł. Tak ustalona podstawa wymiaru zrewaloryzowanego świadczenia wyniosła łącznie 8.295.822 zł. Organ rentowy ustalając wysokość zrewaloryzowanego świadczenia przyjął procentowy wymiar wojskowej renty inwalidzkiej wynoszący 50%. Na powyższy wymiar świadczenia składa się 40% wobec zaliczenia M. H. do III grupy inwalidów i 10% z tytułu inwalidztwa uzasadniającego przyznanie świadczenia odszkodowawczego. Wysokość przysługującej zrewaloryzowanej renty inwalidzkiej wyniosła 4.147.911 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że zachowano kwotę dotychczasowego świadczenia do czasu, gdy nowa jego wysokość w wyniku waloryzacji przekroczy kwotę 4.339.244 zł. W związku z pogorszeniem się stanu zdrowia ubezpieczonego i zaliczeniem go do II grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia od 1 listopada 1994 r. i nadal do III grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku z powodu schorzenia, z tytułu którego przysługuje świadczenie odszkodowawcze od 2 maja 1990 r. organ rentowy decyzją z dnia 15 grudnia 1994 r., ustalając wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia, przyjął, że ubezpieczonemu należy się świadczenie w wysokości 70% podstawy wymiaru. Wysokość świadczenia wyniosła 5.807.075 zł (70% z 8.295.822 zł - podstawa wymiaru

na dzień 1 listopada 1994 r.). Łącznie po dokonaniu potrąceń na podatek dochodowy do wypłaty ubezpieczonemu przysługiwała kwota 4.067.675 zł (w tym dodatek rodzinny 334.000 zł).

Decyzją z dnia 27 listopada 1997 r. organ rentowy dokonał przeliczenia należnego ubezpieczonemu świadczenia od dnia 1 grudnia 1997 r., uzasadniając zmianę wysokości świadczenia (zmniejszenie) koniecznością właściwego zastosowania art. 53 ustawy z dnia 10.12.1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin zgodnie z interpretacją Sądu Najwyższego (wyrok IIURN38/95 z dnia 14.09.1995 r.), który wskazał, że przy obliczaniu wskaźnika relacji dodatków należy uwzględnić dodatek specjalny w wysokości przysługującej żołnierzowi zawodowemu w ostatnim miesiącu służby, a nie jak dotychczas średni dodatek specjalny z ostatnich 12 miesięcy służby. Nową wysokość renty organ rentowy ustalił przyjmując do podstawy wymiaru - według stawek obowiązujących w dniu 1 stycznia 1997 - uposażenie za stopień wojskowy - starszy chorąży po 10 latach wysługi wojskowej - 446 zł, uposażenie za stanowisko służbowe przy uwzględnieniu taryfikacji według grupy U-26 - 577 zł oraz odtworzoną kwotę dodatków o charakterze stałym i miesięczną równowartość nagrody rocznej lub premii, która stanowi 28,64% uposażenia zasadniczego tj. w kwocie 292,99 zł. Tak ustalona podstawa wymiaru świadczenia wyniosła łącznie 1.315,99 zł. Wysokość świadczenia wyniosła 921,19 zł (70% podstawy wymiaru).

W związku z pogorszeniem się stanu zdrowia ubezpieczonego i zaliczeniem go do II grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia od 1.11.1994 r. i do II grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku z powodu schorzenia, z tytułu którego przysługuje świadczenie odszkodowawcze od 1 grudnia 1997 r. organ rentowy decyzją z dnia 17 lutego 1998 r. ustalając wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia, przyjął, że ubezpieczonemu należy się świadczenie w wysokości 80% podstawy wymiaru. Wysokość świadczenia wyniosła 1.052,79 zł (80% z 1.315,99 zł - podstawa wymiaru na dzień 1 stycznia 1998 r.). Łącznie po dokonaniu potrąceń na podatek dochodowy do wypłaty ubezpieczonemu od 1 grudnia 1997 r. przysługiwała kwota 939,01 zł (w tym dodatek rodzinny 58,20 zł).

Kolejnymi decyzjami Wojskowe Biuro Emerytalne w S., działając na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin dokonywało waloryzacji należnego ubezpieczonemu świadczenia.

W dniu 17 grudnia 2008 roku M. H. złożył w Wojskowym Biurze Emerytalnym wnioski o ponowne ustalenie wysokości świadczeń rentowych wypłacanych przez wojskowe organy emerytalne po 1 stycznia 1999 roku, które zostały przyznane decyzją WBE w S. z dnia 16 maja 1991 roku oraz wypłacenie wraz z odsetkami kwot, które wynikają z różnicy między przysługującymi świadczeniami zgodnie ze słusznie nabytymi prawami w 1991 roku, a zaniżonymi wypłacanymi przez organ rentowy od 1 stycznia 1999 roku na podstawie decyzji waloryzacyjnych. Jednocześnie ubezpieczony wniósł o stwierdzenie – stosownie do kompetencji - nieważności decyzji waloryzacyjnych wydanych z rażącym naruszeniem prawa po 1 stycznia 1999 roku.

Decyzją z dnia 19 grudnia 2009 roku, znak (...) Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. odmówił stwierdzenia nieważności decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. wydanych w sprawie waloryzacji świadczenia rentowego M. H. z dni: 8 marca 1999 roku, 1 czerwca 1999 roku, 26 maja 2000 roku, 30 maja 2001 roku, 3 czerwca 2002 roku, 3 marca 2003 roku, 1 marca 2004 roku, 3 marca 2006 roku, 7 marca 2008 roku oraz odmówił wznowienia postępowania w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości świadczenia od dnia 1 stycznia 1999 roku i wypłacenia z odsetkami kwot wynikających z różnicy pomiędzy świadczeniami w wysokości żądanej a wypłaconej.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 5 listopada 2009 r. sygn. akt VI U 946/09 Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonego od powyższej decyzji.

W związku z pogorszeniem się stanu zdrowia ubezpieczonego i zaliczeniem go do I grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia od 26.02.2007 r. i nadal do II grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku z powodu schorzenia, z tytułu którego przysługuje świadczenie odszkodowawcze od 1 grudnia 1997 r. decyzją z dnia 19 grudnia 2008 r. organ rentowy ustalając wysokości należnego ubezpieczonemu świadczenia przyjął, że ubezpieczonemu należy się świadczenie w wysokości 90% podstawy wymiaru, w tym 80% wobec zaliczenia

ubezpieczonego do I grupy inwalidów i 10% z tytułu inwalidztwa w związku ze świadczeniami odszkodowawczymi. Wysokość świadczenia wyniosła 2.173,56 zł (90% z 2415,07 zł - podstawa wymiaru).

Postanowieniem z dnia 20 listopada 2009 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VI U 946/09 przekazał organowi rentowemu wniosek M. H. zawarty w punkcie 4 odwołania od decyzji WBE z 19.12.2008 r. o skorygowanie błędnie naliczonych decyzji od dnia 16 maja 1991 r. wydanych przez WBE poprzez doliczenie 10% podstawy wymiaru renty.

Decyzją z dnia 23 września 2010 r. Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego odmówił M. H. ponownego ustalenia wysokości jego emerytury od dnia 16 maja 1991 r. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że wysokość należnego ubezpieczonemu świadczenia została ubezpieczonemu prawidłowo wyliczona na podstawie art. 21 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r., o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, a następnie zrewaloryzowana na podstawie art. 53 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. Organ rentowy podkreślił, że na mocy decyzji z dnia 16 maja 1991 r. wysokość należnej ubezpieczonemu renty wynosiła 65% podstawy wymiaru z tytułu trzeciej grupy w związku ze służbą wojskową oraz 10% za 10 lat wysługi emerytalnej z tytułu służby wojskowej (art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy), jednocześnie uwzględniając odwołanie ubezpieczonego organ rentowy w dniu 14 listopada 1991 r. wydał kolejną decyzję o ustaleniu wojskowej renty inwalidzkiej, która wynosiła 75% podstawy wymiaru z tytułu inwalidztwa trzeciej grupy powstałego wskutek wypadku lub choroby, z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze plus 10% wysługi emerytalnej (art. 21 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 ustawy) oraz wypłacił wyrównanie od 1 lipca 1990 r. Następnie decyzją o rewaloryzacji organ rentowy od 1 marca 1994 r. ustalił nową wysokość świadczenia stanowiącego 50% podstawy wymiaru (z tytułu zaliczenia ubezpieczonego do trzeciej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia - 40% i z tytułu zaliczenia do trzeciej grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku). Z uwagi na to, że stan zdrowia ubezpieczonego się pogorszył i został on zaliczony do drugiej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia i nadal do trzeciej grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku organ rentowy od 1 listopada 1994 r. przyznał M. H. rentę w wysokości 70% podstawy wymiaru. Następnie od 1 grudnia 1997 r. wysokość renty ustalono na 80% z uwagi na zaliczenie ubezpieczonego do drugiej grupy inwalidów z ogólnego stanu zdrowia oraz do drugiej grupy inwalidów w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku (70% z tytułu zaliczenia do drugiej grupy inwalidztwa i 10% z tytułu inwalidztwa w związku ze świadczeniami odszkodowawczymi). Aktualnie podstawa wymiaru renty należnej ubezpieczonemu wynosi 90% podstawy wymiaru tj. 80% z tytułu pierwszej grupy inwalidztwa i 10% z tytułu inwalidztwa w związku ze świadczeniami odszkodowawczymi.

Pismem z dnia 17 października 2010 r. M. H. odwołał się od decyzji z dnia 23 września 2010 r. i wniósł o sprostowanie i ponowne obliczenie wysokości renty inwalidzkiej zgodnie z obowiązującymi w danym okresie ustawami i wypłacenie zaległych świadczeń wraz z odsetkami. Ubezpieczony wniósł przy tym o:

1. naliczenie wysokości renty z uposażenia otrzymywanego na stanowisku dowódcy zespołu, które zajmował od 14 września 1984 r. w wysokości otrzymywanej przed wypadkiem, a nie od z uposażenia otrzymywanego na stanowisku dowódcy drużyny, na które został przeniesiony przed zwolnieniem z uwagi na stan zdrowia,
2. podwyższenie wysokości wskaźnika wymiaru świadczenia w decyzji z dnia 5 lutego 1992 r.,
3. podwyższenie renty inwalidzkiej o 10% podstawy wymiaru wskutek inwalidztwa powstałego wskutek wypadku lub choroby z tytułu których przysługują świadczenia odszkodowawcze od decyzji z 2 lutego 1995 r.,
4. wydanie decyzji o przyznaniu wojskowej renty inwalidzkiej zamiennej z dnia 13 grudnia 1996 r. podwyższającej procentowy współczynnik kwoty dodatków o charakterze stałym i miesięczną równowartość nagrody rocznej lub premii uposażenia zasadniczego,
5. wydanie decyzji zwiększającej świadczenie ubezpieczonego od dnia 1 stycznia 2009 r. wskutek obniżenia skali podatkowej z 19 na 18%.

Postanowieniem z dnia 20 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy wyłączył do odrębnego rozpoznania wnioski ubezpieczonego zawarte w pkt 1,2,4 i 5 odwołania.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 14 listopada 2011 roku sygn. akt VI U 691/11 Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z 23 września 2010 roku.

Na podstawie tak dokonanych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie ubezpieczonego okazało się nieuzasadnione. Stan faktyczny w rozpoznawanej sprawie, zdaniem Sądu I instancji, był niesporny, ustalony na podstawie dowodów z dokumentów, których treści żadna ze stron nie kwestionowała. Odnosząc się do sformułowanych w odwołaniu zarzutów wnioskodawcy, Sąd ten stwierdził, że są one nietrafne.

Co do pierwszego z punktów decyzji, Sąd Okręgowy wskazał, że nie ma sporu co do tego, że stanowiskiem służbowym zajmowanym przez M. H. na dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej było stanowisko dowódcy zespołu montażu 2 bat. technicznej, na którym przysługiwało mu uposażenie w łącznej kwocie 990.156 zł (uposażenie według stopnia wojskowego - starszego chorążego - 10 lat wysługi w kwocie 358.000 zł, uposażenie według stanowiska służbowego w grupie 26 szczebel 5 - 407.000 zł, dodatek za I klasę SW - 42.700 zł oraz dodatek specjalny - 106.756 zł, nagroda roczna - 75.700 zł).

Sąd I instancji powołując art.4 ust.1 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst jedn. Dz.U. z 1983 r. Nr 29, poz.139 ze zm. w brzmieniu obowiązującym w momencie przyznawania wnioskodawcy renty, dalej jako ustawa z 16 grudnia 1972 r.) wskazał, że podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami i premią oraz nagrodą roczną, należne żołnierzowi stosownie do przepisów o uposażeniu żołnierzy na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym i równowartość świadczeń w naturze. Wobec jednoznacznej treści tego przepisu nie było, w ocenie tegoż Sądu, możliwości, aby ustalić wnioskodawcy w 1990 r. podstawę wymiaru renty „z uposażenia otrzymywanego na stanowisku dowódcy zespołu, które zajmował od 14 września 1984 r. w wysokości otrzymywanej przed wypadkiem” – tak jak chciałby ubezpieczony.

Zmiana decyzji z dnia 19 września 1990 roku (ustalającej prawo ubezpieczonego do renty) przez Sąd Okręgowy w Szczecinie wyrokiem z dnia 14 lutego 1991 roku, nie miała wpływu na sposób ustalenia podstawy wymiaru, określony w art.4 ust.1 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku. Wręcz przeciwnie, zdaniem Sądu Okręgowego, wysokość renty należnej ubezpieczonemu, ustalona decyzją z dnia 19 września 1990 roku, została wówczas sprawdzona przez Sąd, który uznał wówczas, że wysokość uposażenia wymienionego, uwzględnionego przy ustalaniu podstawy wymiaru tego świadczenia była prawidłowa i w tej części nie dokonał zmiany zaskarżonej decyzji. Co istotne, wnioskodawca od wyroku z dnia 14 lutego 1991 roku nie wniósł apelacji.

Dalej Sąd orzekający wskazał, iż ustawa z 16 grudnia 1972 r., obowiązująca do dnia 26 lutego 1994 roku, nie przewidywała zwiększenia renty inwalidzkiej o 10% z tytułu zaliczenia do grupy inwalidzkiej w związku ze służbą wojskową. Natomiast z uwagi na fakt, iż prawo do renty wnioskodawca nabył przed wejściem w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz.U.2004 r. Nr 88, poz.66 ze zm.), to świadczenie to - na podstawie art. 53 wymienionej wyżej ustawy - zostało zrewaloryzowane według zasad określonych w tym przepisie. Decyzją rewaloryzacyjną ustalono nową wysokość renty inwalidzkiej, przyjmując do podstawy wymiaru tego świadczenia stawki uposażenia zasadniczego obowiązujące nie w dniu zwolnienia wnioskodawcy z zawodowej służby wojskowej, lecz w dniu wejścia w życie nowej ustawy, według nowych zasad obliczono również kwotę dodatku specjalnego i nagrody rocznej. Renta wnioskodawcy od dnia 1 marca 1994 roku wyniosła 40% z tytułu zaliczenia go do trzeciej grupy inwalidów i została zwiększona o 10% z uwagi na to, że inwalidztwo powstało w następstwie wypadku i pozostawało w związku ze służbą wojskową.

Sąd Okręgowy podkreślił, że od chwili zaliczenia wnioskodawcy do pierwszej grupy inwalidztwa w związku ze służbą wojskową w następstwie wypadku tj. od 26 lutego 2007 roku organ rentowy w związku z orzeczeniem TWKL w S.

nr (...) z dnia 25 września 2007 roku wypłaca mu rentę inwalidzką w maksymalnej wysokości, tj. 90% podstawy jej wymiaru.

Odnosząc się do ostatniego żądania M. H., dotyczącego wydania decyzji w związku ze zmianą skali podatkowej, Sąd I instancji uznał, iż również to żądanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd wskazał, iż organ rentowy jako płatnik podatku dochodowego, zobowiązany jest do potrącania zaliczki na podatek dochodowy o osób fizycznych w ustalonej ustawą wysokości. Wbrew temu, co podnosi ubezpieczony, zmiana wysokości naliczonego podatku nie daje podstawy do wydania decyzji o zmianie wysokości świadczenia. W takiej sytuacji wysokości emerytury bądź renty nie ulega bowiem zmianie. Zmienia się jedynie wysokość należnego podatku. Po zakończeniu roku podatkowego organ rentowy doręcza emerytowi bądź renciście PIT 11 A, w którym podaje wysokości wypłaconego w danym roku świadczenia oraz wysokości przekazanej do Urzędu Skarbowego zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych, jak i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy zważył, że nie zasługuje na uwzględnienie także wniosek ubezpieczonego o podwyższenie wysokości wskaźnika świadczenia, który decyzją z dnia 5 lutego 1992 roku ustalono na 116,27%. Jak słusznie, w ocenie rzeczonego Sądu, podniósł organ rentowy wyliczenie tego wskaźnika przy ustalaniu nowej wysokości wojskowych rent inwalidzkich w tym czasie miało charakter indywidualny i jego wysokość w odniesieniu do poszczególnych rencistów wojskowych była różna. Dotychczasowa wysokość renty inwalidzkiej M. H. wynosiła 1.976.546 zł. Kwota ta po przemnożeniu przez kwotę bazową, która wynosiła 1.700.000 zł dała wskaźnik wynoszący 116,27 % i na tej podstawie ustalono nową wysokość jego renty inwalidzkiej, która wyniosła 2.067.965 zł. Sąd Okręgowy podniósł, że okoliczność, iż inny świadczeniobiorca ma ustalony wskaźnik w wyższej wysokości jest bez znaczenia w rozpoznawanej sprawie.

W powyższej sytuacji, jako że odwołanie ubezpieczonego okazało się nieuzasadnione, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., w punkcie I. wyroku odwołanie zostało oddalone.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o treść przepisów art. 98 §1 k.p.c. i 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z §11 ust. 2 i §2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz U. z 2013 r., poz. 490).

W piśmie z dnia 3 marca 2014 roku ubezpieczony wskazał, że w dniu 16 lutego 2012 roku złożył wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu i wniosek ten pozostał bez reakcji Sądu. Ubezpieczony podał nadto, że na ww. wniosku nie wpisał sygnatury sprawy, albowiem nie była mu ona znana, z tego powodu we wniosku skonkretyzował wyłącznie decyzję, od której się odwołuje.

Wskutek zarządzenia z dnia 5 marca 2014 roku ubezpieczonego poinformowano, że jego wniosek o przyznanie prawa pomocy został dołączony do akt sprawy VI U 733/11 i pozostał bez rozpoznania oraz, że w przypadku zamiaru złożenia apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 5 marca 2014 roku powinien przedłożyć w terminie 7 dni od otrzymania pisma wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia apelacji, wraz z apelacją, a ewentualnie złożyć wniosek o przywrócenie terminu do złożenia apelacji i wskazać, czy podtrzymuje wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu w terminie 7 dni.

W reakcji na powyższe pouczenia Sądu Okręgowego, ubezpieczony pismem z dnia 20 marca 2014 roku podtrzymał wniosek o wyznaczenie pełnomocnika z urzędu oraz zwolnienia oraz zawniósł o przywrócenie terminu do złożenia apelacji.

Postanowieniem z dnia 5 maja 2014 roku Sąd Okręgowy zwolnił M. H. od kosztów sądowych w całości oraz wyznaczył mu pełnomocnika z urzędu.

Apelację ubezpieczony, reprezentowany przez ustanowionego z urzędu pełnomocnika, wywiódł dnia 6 czerwca 2014 roku. Wyrok zaskarżył w całości zarzucając:

1. naruszenie art. 130 § 1 k.p.c. w zakresie mającym wpływ na treść zaskarżonego wyroku poprzez zaniechanie wezwania ubezpieczonego do uzupełnienia braków formalnych wniosku o przyznanie prawa pomocy z 16 lutego 2012 r. poprzez wskazanie sygnatury akt sprawy, do której wniosek został złożony i pozostawienie tego wniosku bez rozpoznania, a w konsekwencji
2. naruszenie przepisu postępowania w postaci art. 139 § 1 kpc w zw. z art. 379 pkt 5 kpc w zakresie mającym wpływ na treść rozstrzygnięcia Sądu I instancji, polegające na uznaniu za prawidłowe doręczenie ubezpieczonemu odpisu odpowiedzi na odwołanie oraz zobowiązania do ustosunkowania się do jej treści oraz złożenia wniosków dowodowych, skutkujące pozbawieniem ubezpieczonego możliwości obrony swoich praw w toczącym się postępowaniu,
3. obrazę prawa materialnego w postaci art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, poprzez nieuwzględnienie zarzutu M. H. sformułowanego w odwołaniu od decyzji Dyrektora WBE w S. z dnia 20 września 2011 r., zgodnie z którym podstawą wymiaru renty inwalidzkiej skarżącego powinno być uposażenie na stanowisku dowódcy zespołu.

Mając na uwadze powyższe przyczyny odwoławcze, apelujący wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie,
2. zasądzenie na rzecz pełnomocnika kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu, albowiem koszty te nie zostały opłacone w żadnym zakresie,
3. przywrócenie terminu do wniesienia apelacji od odpisanego na wstępie wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 12 czerwca 2012 r. (jednocześnie apelujący podtrzymał wniosek w tym zakresie złożony pismem z dnia 20 marca 2014 r.),

a z ostrożności również wniósł o

4. przywrócenie terminu do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu do złożenia apelacji od ww. wyroku.

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2014 roku Sąd Okręgowy przywrócił M. H. termin do wniesienia apelacji.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji od wskazanego wyżej wyroku, doręczonej organowi rentowemu w dniu 23 września 2014r. oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego za II instancję według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Podniesiony w treści apelacji zarzut pozbawienia ubezpieczonego możliwości obrony jego praw jest całkowicie uzasadniony, co w efekcie czyni przedwczesnym badanie pozostałych zarzutów naruszenia prawa procesowego, jak i prawa materialnego sformułowanych w apelacji. Stwierdzenie, iż w sprawie zaszyły przesłanki nieważności postępowania prowadzi obligatoryjnie do podjęcia rozstrzygnięcia o uchyleniu zapadłego wyroku i zniesieniu postępowania w zakresie, w jakim zostało ono dotknięte rzeczoną nieważnością (art. 386 § 2 k.p.c.).

Zgodnie z treścią art. 379 pkt. 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi, jeśli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. Skarżący zarzucając nieważność postępowania powołuje się przede wszystkim na nierozpoznanie przez Sąd Okręgowy złożonego dnia 16 lutego 2012 roku przez ubezpieczonego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że nierozpoznanie wniosku o przyznanie pełnomocnika z urzędu może prowadzić do nieważności postępowania (por. m.in. uzasadnienie postanowienia z dnia 25 kwietnia 2007 r. IV CSK 18/2007, orzeczenie z dnia 16 lutego 1961 r. 4 Cr 251/60 niepubl.). Również zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, z prawa do rzetelnego procesu wynika, iż wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu winien być rozpoznany bez zbędnej zwłoki, a także bez podejmowania dalszych

definitywnych w skutkach dla stron czynności procesowych, a w szczególności przed wydaniem merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie (wyrok z dnia 3 lipca 2012 r. Sprawa 28095/08 S. przeciwko Polsce; wyrok z dnia 22 marca 2007 r. Sprawa 8932/05 S. przeciwko Polsce; wyrok z dnia 22 marca 2007 r. Sprawa 59519/00 S. przeciwko Polsce).

Już z analizy pierwszych zarządzeń wydanych w sprawie o sygnaturze akt VI U 1869/11 wynika, że pierwotne pisma Sąd Okręgowy kierował do ubezpieczonego błędnie oznaczając jego nazwisko jako (...), podczas gdy faktyczne nazwisko apelującego to (...). Pod takim też błędnym nazwiskiem ubezpieczonego zarejestrowano rozpoznawaną sprawę. Z pisma ubezpieczonego z dnia 20 marca 2014 roku wynika, że chcąc złożyć wniosek o przyznania prawa do pomocy i zwolnienie z kosztów, udał się do Sądu Okręgowego w Szczecinie celem ustalenia sygnatury sprawy. Jednakże informacji takiej nie udało mu się uzyskać, bowiem, jak wskazano wyżej, sprawę przedmiotową zarejestrowano w systemie pod nazwiskiem (...), co spowodowało, że jej odnalezienie pod nazwiskiem (...) było niemożliwe. W tym samym czasie w Sądzie Okręgowym w Szczecinie toczyła się też inna sprawa apelującego o sygnaturze VI U 733/11 zarejestrowana pod jego prawidłowym nazwiskiem (...). Okoliczności te spowodowały, że wniosek o zwolnienie od kosztów i ustanowienie pełnomocnika, nieopatrzony sygnaturą akt, dołączono do sprawy niewłaściwej (o sygn. akt VI U 733/11). W rezultacie w aktach sprawy rozważanej w niniejszym postępowaniu brak było wniosku ubezpieczonego. Powyższe spowodowało, że dnia 12 czerwca 2012 roku przewodnicząca zamknęła rozprawę, po czym nastąpiła publikacja wyroku bez rozpoznania wskazanego wyżej wniosku apelującego.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane powyżej uchybienie procesowe, które nastąpiło w postępowaniu pierwszoinstancyjnym w pełni uzasadnia konieczność uchylenia zapadłego w sprawie orzeczenia w punkcie I i II zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Szczecinie, jak i zanieśienia postępowania częściowo, od czasu złożenia przez ubezpieczonego wniosku, tj. od dnia 16 lutego 2012 r.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy zadaniem Sądu Okręgowego będzie przeprowadzenie od początku postępowania wolnego od wskazanej wyżej wady, w którym to postępowaniu umożliwi się ubezpieczonemu realne w nim uczestniczenie i należyłą obronę jego praw i interesów.

Mając na uwadze powyższą argumentację Sąd Apelacyjny w oparciu o przepis art. 386 § 2 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok, zniósł postępowanie częściowo poczynając do dnia 16 lutego 2012 roku i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego za drugą instancję, na zasadzie przepisu art. 108 § 2 k.p.c.

SSO del. Beata Górska SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek